

pravzaprav gre; zlasti če je že preteklo precej časa od ovadbe do razprave.

Zgledov je mnogo na razpolago.

Kdor teh razmer ne pozna, ne more objektivno soditi, ker šteje priče po številu, ne pa po verodostojnosti. Ako se pri takih razmerah in pri takih pričah drži sodnik pretesno §§ in gleda bolj na besedilo kakor na zmisel zakona, bo trpela pravica.

Uradniki ne vedo, zlasti višji ne, da pride učitelj na kmetih v nemilost in zamero, ako je naročen na napreden list; ako deluje tudi izven šole (n. pr. pri Sokolu) je izpostavljen najostudnejšemu preganjanju, ako se pa celo upa javno nastopiti za veliko državno idejo narodnega edinstva, je vsa šola nasprotna stranka na nogah, da ga uniči.

Defekt za obtožbo se kmalu najde priče so vedno na razpolago in gorje učitelju, če bo sodil sodnik, ki razmer ne pozna.

Pri upravnem sodišču in državnem svetu se bodo vlekle preiskave brez konca in kraja. Kjer so vneti katoličani in dobri agitatorji in je učitelj naprednega mišljenja, sploh ne pride več iz disciplinarnih preiskav.

Povdarjamo še enkrat, gospodje ne poznajo nas, ne našega ljudstva, še manj propalost političnih agitatorjev.

Postaral sem se v službi, vedno sem med ljudstvom in sem do dobra spoznal moralno pokvarjenost nasprotnikov šole in mehak značaj našega ljudstva, ki se prerado da izrabljati v umazano delo brezvestnih ljudi.

Povsem dobri, pošteni možje (še bolj ženske), ki bi iz lastnega nagiba nikomur ne zakrivali lasu, se dajo pridobiti za boj proti učitelstvu in šoli.

Zato je popolnoma upravičena naša zahteva: da naj učiteljske in šolske disciplinarne slučaje razsojajo le učitelji, ki poznajo razmere in položaj v katerem učitelstvo živi in naj bodo senati tako sestavljeni ter tudi disciplinarni postopek tem razmeram odgovarjajo.

Vsi disciplinarni slučaji se imajo čim prej izvesti, najkasneje v 3 mesecih, in sicer tako, da ne trpi pri tem ugled učiteljskega stanu. Le v izrednih slučajih, ko se čaka na razsodbo sodišč, se stvar lahko zavleče.

Advokate sodi advokatska, notarje notarska zbornica, zdravnike sodi zbornica zdravnikov, sodnike sodijo sodniki, duhovnike duhovniki in učitelstvo naj sodi učitelstvo.

V tem oziru se moramo ponovno izreči za uvedbo učiteljskih zbornic in moramo povdariti, da nam kot inteligentnemu stanu ne morejo odreči zrelosti, da se sami strokovno upravljamo in tudi sami sodimo.

Imeti moramo svojo zbornico, svoj disciplinarni senat, ki sodi disciplinarne pregreške. Naj so poleg zastopnikov, oziroma pooblaščenec prosvetne uprave, lahko imajo vodstvo, izbrani naj pa bodo iz stanu, sodelujejo naj tudi voljeni zastopniki učiteljskega.

Nesimpatična in staroveška točka uradniškega disciplinarnega zakona so **denarne globe**.

Državni uradniki so bili, so in bodo še bolj slabo situirani. Blagajna je zanje večinoma prazna in sedaj se naj upeljujejo še denarne globe.

Denar ne sme biti vse, gre tudi za čast. Z uvedbo denarnih glob se uvaža materializem v službo in se uničuje moralne vrednote, ki naj bi bile podlagačnosti in vestnosti v uradu. Iz vzgoj-

nega ozira in iz ozira javne morale, ki naj bazira na zavesti in vesti, je globa zelo kvaren pojav, to je navadno policijsko sredstvo.

So prestopki, pregreški, ki morajo biti kaznovani, da se ne pomnožijo, red mora biti povsod, zlasti v šoli, kjer mora biti lep zgled delavnosti, točnosti in mora biti lep zgled javnega delovanja in zasebnega življenja.

Na razpolago je opomin, ukor upravitelja, okrajnega šolskega nadzornika, višjega šolskega nadzornika, določiti se lahko premeščenje, izostane lahko napredovanje. Da bi pa še obsojencu iz žepa kaj vzeli, je skoraj izključeno.

Vsak dinar je vnaprej že tako opredeljen, da nima druge poti. Globe bi delale le dolgove in moralno pokvarjale uradništvo.

Posebno kvarno pa je, da neposredni starejšina nalaga denarne globe. Voditelj lahko kaznuje z globami svoje tovariše. Take oblasti pa tudi dobrim tovarišem ne smemo dati. Morda bi se le kdo našel, ki bi to pravico uporabljal pretrdo.

Če bi se pa le glob ne mogli otrestiti, naj jih določuje le disciplinarni senat. Za učitelstvo je posebno pomanjkljiv disciplinarni del uradniškega zakona v enem oziru, ki nam dan na dan vedno bolj kliče po jasni določbi, namreč, da se ne sme otvoriti disciplinarne preiskave na podlagi anonimnih ovadb in nepodpisanih časopisnih člankov.

Včasih so imeli v glavnem mestu uradnika, ki je uradoval s škarjami v roki, izrezoval je članke za razne oblasti proti uradništvu. Dandanes se to ne sme več uveljavljati. Moralna vrednost in kakovost je pri nekaterih časopisih tako daleč pod ničlo, da se državne oblasti ne smejo nanje opirati.

To bi triumfiral »Slov. Gospodar«, »Slovenec«, »Domoljub« in še posebno »Straža«, ko bi vsak politični pustolovec, skrit za urednikom-poslancem, spravljaj učitelje v disciplinarne preiskave.

V tem oziru smo že mnogo dosegli, a ne še popolne ugodne rešitve te zadeve. Zahtevamo od državne oblasti, da nas ščitijo proti javnemu blatenju, ne pa, da nas preganjajo na podlagi istega.

Naj bo potem besedilo disciplinarnih predpisov tako ali tako, naše zahteve morajo vsebovati:

I. Posebni disciplinarni predpisi za učitelstvo so neobhodno potrebni in v zmislu čl. 170. zakona o civilnih uradnikih tudi mogoči; zato zahtevamo za učitelstvo posebni disciplinarni postopek, kateremu naj da podlago šolski zakon.

II. Naše najvažnejše zahteve so:

1. Učitelstvo naj sodi disciplinarni senat, obstoječ iz strokovnjakov, katerega člani naj bodo:

a) šef prosvetnega oddelka ali njegov namestnik;

b) 1 prosvetni inšpektor (višji šolski nadzornik);

c) 1 okrajni šolski nadzornik ali njegov namestnik;

č) 2 voljena zastopnika učiteljskega;

d) disciplinarni tožitelj iz vrst osnovnošolskega učiteljskega, ki je stalno pridružen k prosvetnemu oddelku.

2. Prizivna instanca naj bode ministrstvo prosvete. Upravno sodišče in državni svet naj le razsodi v slučaju, ako se je pri preiskavi kršil zakon.

3. Denarne globe naj odpadejo popolnoma

4. Disciplinarne preiskave se ne sme otvoriti na podlagi anonimnih ovadb in nepodpisanih časopisnih člankov.

5. Vsako ovadbo dobi obdolženec takoj v izjavo, tako dobi tudi vpogled v vse akte pred disciplinarne preiskavo.

Osnovne smernice za načrt disciplinarnih predpisov za učitelstvo.

(Razprava iz pravno-obrambnega odseka na pokrajinski skupščini Pov. UJU — Ljubljana v Krškem.)

1. Učitelj(ica), ki prekrši v službi ali izven nje svojo službeno dolžnost, predpisano z zakonom, ali oškoduje ugled svojega stanu kot učitelj in vzgojitelj, se kaznuje z redovno kaznijo (čl. 2.), ali če je prekršitev službene dolžnosti večjega obsega ali ponovljena, ali če je stanovski ugled zelo oškodovan in prestopke nevaren interesom službe, se kaznuje z disciplinarne kaznijo (čl. 5).

2. Redovne kazni so:

1. opomin;
2. pismeni ukor.

Tudi notarji imajo iste kazni, § 155. notarskega reda.

3. Kazen za nerednost izreka neposredni starejšina ali starejšina višjega urada.

Opomin je ustmen in se ne zabeleži nikjer. Ukor se dostavi pismeno. Nobena kazen se ne sme izreči, dokler se učitelj(ica) ne zaslúši.

Kazen za nerednost se ne vpiše v osebno popisnico, priloži se pa službenemu popisu istega leta.

4. Zoper odločbo redovne kazni se sme učitelj(ica) v roku 14 dni pritožiti pri starejšini neposrednega višjega urada. Nerednosti zastarevajo čez leto dni.

5. Disciplinarne kazni so:

1. ukor disciplinarnega senata;
2. ukor disciplinarnega senata z grožnjo ostrejših kazni;
3. premeščenje na drugo službeno mesto.

4. premeščenje na nižje organizovano šolo.

Upraviteljem se lahko vzame upraviteljstvo.

5. ustavitve napredovanja 1—3 let;

6. upokožitev;

7. odpustitev iz službe.

Odpustitev iz službe se izvrši navadno le tedaj, kadar niso zalegle ponovne kazni in pa v zmislu čl. 25.

6. Disciplinarne kazni izreka disciplinarni senat.

7. Pri vsaki oblastni (pokrajinski) šolski upravi se sestavi disciplinarni senat.

Člani senata so:

a) šef prosvetnega oddelka ali njegov namestnik;

b) 1 prosvetni inšpektor (višji šolski nadzornik) ali njegov namestnik.

c) 1 okrajni šolski nadzornik ali njegov namestnik.

č) 2 voljena zastopnika učiteljskega ali njuna namestnika;

d) disciplinarni tožitelj iz vrst osnovnošolskega učiteljskega, ki je stalno pridružen prosvetnemu oddelku (oziroma upravno - gospodarski poročevalec prosvetnega oddelka, ki je pravnik).

8. Postopanje. V slučaju ovadb ali po lastnem opazovanju o kršenju službenih dolžnosti katerega učitelja(ice) preišče zadevo okrajni šolski nadzornik s pomočjo voljenega učitelja zastopnika.

6. Preiskavo vodi okrajni šolski nadzornik s pomočjo voljenega učiteljskega zastopnika.

7. Preiskave se imajo smatrati kot nujne in rešiti praviloma najkasneje v roku treh mesecev.

Po razčiščenju kaznuje ali sam (čl. 3.) ali predlaga potom prosvetnega oddelka disciplinarne postopanje.

Na podlagi anonimnih ovadb in nepodpisanih časopisnih člankov, se ne sme otvoriti disciplinarne postopanje.

Vsako ovadbo, obdolžitev je predložiti osumljencu nujno v izjavo; tako ga je tudi obvestiti o otvoritvi disciplinarne preiskave z navedbo obdolžitve in razlogov.

Krajni (občinski) srezki in oblastni šolski odbori nimajo nikakega opravka z disciplinarnimi zadevami učiteljskega.

9. Predpreiskave in tudi prvi potek preiskave vodi okrajni šolski nadzornik s pomočjo izvoljenega učiteljskega zastopnika.

10. Ne samo obtežilne, temveč tudi razbremenilne okolnosti je treba točno dognati.

Zaslišanje prič se izvrši ob navzočnosti obdolženca tako, da ne trpi ugled učiteljskega.

11. Obdolženec mora dobiti vse akte preiskave v pogled, da mu je mogoče v 8 dneh podati pismeno izjavo.

Ako predlaga nove dokaze, se ima preiskava nadaljevati.

12. Po končani preiskavi predloži okrajni šolski nadzornik vse akte potom prosvetnega oddelka disciplinarnemu senatu.

13. Razpravo razpiše disciplinarni senat potom prosvetnega oddelka. Vabilo se mora vsaj 8 dni pred razpravo dostaviti.

14. Senat je sklepčen ob navzočnosti 4 članov.

15. Senat lahko zahteva nove poizvedbe ter v važnih zadevah, zlasti če gre za odpust iz službe, pozove priče pred senat. Troške nosi država.

16. Obdolženec se lahko zagovarja sam, ali si izbere branitelja iz vrst učiteljskega. Branitelj je v obrambi svoboden ter je zavezan čuvati tajnost.

17. Obdolženec ima pravico prositi, da se pokliče v senat mesto člana senata, njegovega namestnika.

18. Pri disciplinarni razpravi dobi vedno zadnjo besedo obdolženec v zagovor. Ako je stvar dovolj pojasnjena, se senat posvetuje in izreče sodbo:

a) da ni povoda za disciplinarne kazni, ali

b) da so potrebne nove zaslišbe; ali

c) določi kazni po čl. 5.

19. Sodba se sme opirati le na razloge, ki so se obravnavali v preiskavi.

20. Sodba se razglasi ustno takoj, pismeno pa v 8 dneh.

21. O disciplinarni razpravi se sestavi zapisnik, ki vsebuje imena navzočih, najvažnejše podatke razprave in sklep. Zapisnik podpišeta vsaj predsednik in zapisnikar, ki naj bo učitelj osnovne šole.

Sklep se dostavi obdolžencu; v prepisu tudi prosvetnemu oddelku in okrajnemu šolskemu nadzorniku.

da? kome? s kime? ili ukratkó odgovor na ovo: sve prema prilikama. I možda ne poznavajući pravi cilj: put, čovek luta, premda i lutajući nešto postigne; ali to nešto nije određeno, nije celovito, ono je površno, nije temeljito. Jer vrlo teško je odrediti određen, jasan cilj i načel zgodan put. Učitelj u krugu svoje jače, slabije duševne jakosti, sprema i obrazloženosti nastoji, da se uzdigne još više, čezne, lebdi, leti, ali ako kod podavanja ne zna spasti na duševni nivo dece, onda je cilj promašen. U tom baš leži sposobnost i uspeh vaspitanja. Psihološki momenat!

Pojam pismenosti vrlo je rastezljiv. Osobito u današnje praktično doba, gde se brzo živi, gde je elektrizovana misao prevladala, kada je vreme postalo silno skupo, kada znamo, da je veliko zlo pustiti priliku, kad smo uvereni, da nam znanje nije cilj, nego sredstvo za savršenu življenje, sredstvo za postignuće i ostvaranje svojih želja, i pismenosti treba tome da posluži, pa se i nastava pismenosti mora usmeriti tim pravcem. Ali: prema prilikama, imajući uvek na

umu, da prilike stvaraju čoveka, ma da i čovek katkada stvara prilike.

Naučiti čitati i pisati onako kako se danas zahteva u osnovnoj školi, sa svakidašnjim vežbanjem, nije teško. Oblik se slova napiše, upamti, počne se sricanjem slogova, reči, vezivanjem pojedinih reči u rečenicu, raspoznavanje razgovoraka (interpunkcija), glatko čitanje itd. sve je to šablonsko delo, sve je formalno, pa i teče monotono. Dakako, da je to početak i da je put ustrt, ali to još nije sve. Tome treba dodati dušu.

»Jedanput izradena i izvežbana alfabetička strana pismenosti učinila je da aktivno-tvorački pismen čovek, u duševnoj napregnutosti da što potpunije pismeno saopšti neku svoju važnu misao ili da primi neku tuđu, pismenu izloženju misao, potpuno zanemari grafički znak kao znak za jedan deo reči, nego čitavu grafički artikulisanu sliku reči, kao jednu celinu neposredno vezuje za dotičan deo misli. Potpuno pismen čovek, bilo da se govori o aktivnoj bilo o receptivnoj pismenosti, ne opaža više

slova čitajući ili pišući što, on se neposredno predaje otpočetome toku misli i sa čitavom sveću utone u taj tok, a samo čitanje ili pisanje biva sasvim podsvesno; ta je radnja sada automatska, isto onako kao što je automatska radnja na pr. srkanje mleka kašikom, ili silaženje niz stepenice sa sprata u prizemlje, pri čemu čovek može raditi i neki drugi posao, na pr. čitati novine.« (Al. Marić).

U Predgovoru pisac kaže »da će dublje zalaženje u pitanje o vaspitnoj stvari korisno poslušati mladim učiteljima koji hoće i da misle o stvari o kojoj se u njihovim krugovima govori tako mnogo, i uvek u nerazumljivim i nejasnim frazama, a o kojoj se kod nas tako malo pisalo.« Pa nastavlja: »Ako misli o tome pitanju, kako su izložene u ovoj radnji, izazovu mlade učitelje na razmišljanje, biće postignut cilj radi kojega su one ovde date, pa makar se i razmimoilazili sa piscem u mišljenju o toj važnoj stvari. Ko hoće da misli, opaziće lako da je sve nastojanje piščevu u tome, da se nastava sačuva od metodskog šablonstva, koje

nastavi potpuno oduzima karakter neke pametne radnje, pa će možda opaziti i sam to šablonstvo u svoj rugoli njegovoj, i — čuvaće ga se.«

Autor nam u Pristupu tumači što znače razmatranja o nastavi pismenosti, o interesu i njegovoj važnosti u vaspitnoj nastavi, o starim didaktičarima koji nisu mogli imati jasnu koncepciju o vaspitnoj nastavi pa ni o vaspitnoj zadaći nastave maternjeg jezika, te o psihološkom formulisanju zadatka nastave maternjeg jezika. Zatim prilično opširno govori 1. o empirijskom pojmu pismenosti, te 2. o vaspitno-didaktičnim pogledima u pismenosti (nastava pismenosti, oblici njenog javljanja, izbor i raspored nastavna gradiva, nastavna obrada).

To velevažno pitanje pisac je za jedan stepen pomakao napred, on je uspio i mi mu možemo biti zahvalni. Da je autor pitanje ozbiljno shvatio i temeljito proučio, vidi se iz literature, koju je za svoju radnju upotrebio (13 autoriteta: 6 nemačkih, 5 francuskih i 2 domaća).

22. Proti razsodbi disciplinarnega senata ima obdolženec pravico vložiti ugovor tekom 14 dni od obvestitve na ministrstvo prosvete potom prosvetnega odredka.

23. Proti razsodbi ministrstva ni ugovora. Ako se je pa kršil zakon, ima kaznjeneec pravo se pritožiti v I. instanci na upravno sodišče, v II. instanci na državni svet.

24. V slučaju kazenske obsodbe, s katero izgubi učitelj volilno pravico v občinski zastop, odpusti prosvetni odredka učitelja brez preiskave.

Ako je pa sodnja odredila sposobnost za nadaljnje poučevanje, lahko predlaga

Gibanje učiteljske omladine.

—uč 9. sestanek učiteljskega narajšaja v Mariboru se je vršil v soboto, dne 7. marca t. l. ob 1/6. uri zvečer. Tovarišica predsednica je po uvodnem pozdravu dala besedo predavatelju, ravnatelju meščanske šole g. D. Humeku. Gosp. ravnatelj je govoril o snovi: »Učiteljeva izobrazba je predpogoj za delo med narodom«. V lepo zasnovanem govoru se je predavatelj z njemu lastno preciznostjo dotaknil vseh vprašanj, ki se nam stavijo, ali si jih stavimo tovariši, ko stopamo med deco, med narod, da bi ga vzgojili, mu bili kažipot in ga vodili po širnem polju narodovega udejstvovanja. V šoli smo še, izobrazujemo se v prvi vrsti za delo v šoli, a tudi za delo med narodom. Toda šolska izobrazba še ni vse; začetek je, osnova, na kateri je treba graditi. Nadalje se mora izobrazevati vsak sam i za šolo i za delo med narodom. Da, i za delo med narodom, kajti učitelj, kjer ni, bi moral biti voditelj naroda, nadaljevati bi moral vzgojo in prosvetno pot z mladino tudi v pošolski dobi in v dobi udejstvovanja v javnem življenju teh, nekaj njegovih otrok. Učitelj ne bi smel dovoliti, da mu v pošolski dobi prevzamejo njegove otroke drugi voditelji. In prevzamejo mu jih ponajvečkrat v onih slučajih, ko učitelj nima dovolj izobrazbe, da bi jih sam vodil. Nato je g. predavatelj podrobno govoril o izobrazbi, ki jo pridobiva učitelj v voditelju naroda ter navedel smernice, kako jo doseči. Poglobiti je treba v šoli pridobljeno jezikovno in domoznansveno izobrazbo; potreba in korist potovanja; da se vzbudi in utrdi narodna zavest. Seznaniti se s prirodopisno vedo v zvezi z narodnim gospodarstvom, fizika, kemija, kmetijstvo. Zanimati se za narodno zdravstvo, alkoholizem, tuberkuloza, nalezljive bolezni. Poznati je treba združništvo in denarne zavode, povdarjati njih pomen. Podpirati podjetnost v narodu; izkoriščanje naravnih sil in zakladov — tehnično znanje. Pomagati je narodu v občevaranju z oblastmi; poznanje uprave. Tudi za umetnost se je treba zanimati in vzbuditi zanimanje z zbiranjem narodnega blaga, pesmi. In organizator naj je učitelj; Pevska društva, čitalnice, sokolstvo. Pa še politik da je učitelj! Da, časi zahtevajo tudi političnega udejstvovanja. Učitelj bodi kot politik takten vedno in zlasti še v odnošajih s stanom, s katerim vzgojno deluješ v šoli.

In ob sklepu, ko je gospod predavatelj pokazal na vse težave, ki so združene z izobrazevanjem in delom, ko je znova povdarjal, da »življenje ni praznik«, ni pozabil omeniti tudi na uspehe, ki jih rodi delo, ki ga nismo začeli radi samohvale in sebičnih namenov, ampak smo ga začeli le radi uspehov, ki bi naj bili v korist našemu narodu. In vendar ima dobiček tudi vsakdo, ki dela, kajti delo krepi, uživanje ubija!

Tov. predsednica se je z lepimi besedami zahvalila g. predavatelju in naznanila, da bo prihodnji sestanek v soboto, dne 14. marca t. l. v I. a razredu deške meščanske šole v Krekovi ulici ob 1/6. uri zvečer. Ob sklepu je tovarišica predsednica ugotovila, da se sestankov tovarišice številneje udeležujejo kakor tovariši; ali naj bi bilo to znamenje tudi za poznejše delo med narodom? — Zapisnikarja.

Splošne vesti.

— Škandalozni pojavi. Ker smo žalobno prišli tako daleč, da se zaslišujejo učitelji uradno, če so oni dopisniki »Učiteljskega Tovariša« izjavljamo, da bomo odslej prinašali vse kritične članke nešifrirane in bo uredništvo prevzelo

v ozira vrednih slučajih prosvetni oddelek upokojenje.

Za časa take preiskave suspendira prosvetni oddelek učitelja. Istotako sledi aretaciji učitelja vedno suspenzija od službe. Med suspenzijo prejema učitelj svoje prejemke.

25. Vse disciplinarne zadeve je obravnavati nujno ter naj bo preiskava v 3 mesecih končana, kadar se ne čaka na izid razsodbe sodišča.

26. Disciplinarni predpisi se smiselno uporabljajo tudi za upokojenca.

27. Ako je potreba nadaljnjih določb, se porabljajo disciplinski predpisi zakona o civilnih uradnikih, v kolikor ne nasprotujejo tem določbam.

odgovornost za vse dopise, ki pridejo v list. To smo primorani storiti, da zaščitimo svobodo kritike vseh javnih naprav, in da varujemo svobodo javnega mnenja, ker se hočemo z vso odločnostjo boriti za to, da si ohranimo v svobodni naši državi vsaj toliko pravic in svobode, kolikor smo jo imeli v najbolj absolutni klerikalni dobi v Avstriji, ko se ni nihče spozabil tako, da bi uradno zasliševal urednika »Učit. Tovariša« ali nepodpisane dopisnike zaradi dopisov v listu, dasi je bila kritika drugačna od današnje. Nismo se strašili povedati javno svojega mnenja v dobi dr. Koroščevega prosvetnega režima in imamo tem manj povoda, da bi si pustili kratiti svobodo kritike in izražanja javnega mnenja danes. Pričakujemo od našega članstva, da bo kot en mož znalo varovati svobodo javne kritike in svobodo javnega mnenja proti reakcionarnemu nazadnjaštvu.

— Gospodu K. iz »Narodnega Dnevnika« (5. marca 1925) naznanjam, da sem jaz podtaknil »Zvončku« klopotec »Kosov dvoboj« brez urednikove vednosti. Predno pa nadaljujem literarno in psihološko zanimiv komentar o »kulturni sramoti«, da je kdo kljub kulturnemu primatu etike nad estetiko lahko estetičen ženin, a istočasno moralna propalica (prim. Klerikalnoliška vohunstvo l. 1893./94. in separatistično vohunstvo l. 1920., opisano v Klopotcu »Panova osveta«, »Zvonček« 1921.), zahtevam, da mi javite najprej, čigav je tisti dolgi paranoični nos, ki v svoji megalomaniji vse obrača nase in je prvi zavohal moj zadnji klopotec?

Sava Radič-Mirt.

— Donesek k časnikarstvu »Narodnega Dnevnika«. Slavno uredništvo, ki so mu naši listi in naše ustanove tako zelo prirastle k srcu, naj blagovolj vzeti na nos očala in naj še enkrat prečita znano zaupno informacijo, predzadnji stavek, da se prepriča, kaj ni bilo za javnost. Potem naj se prime za dolgi nos, kadar bo še s takimi zadevami prihajalo na dan.

— Premestitev tov. Herbsta iz Ljubljane v Mokronog. Kakor doznajemo je tov. Herbst, ki je član UJU, premesčen iz meščanske šole v Ljubljani v Mokronog. Ker moramo smatrati premestitev tov. Herbsta za politično, najodločneje protestiramo proti tej premestitvi in tovrstnim postopanjem z našim članstvom; posebno, ker je tovariš Herbst žrtve zapeljivcev, ki so lepo na varnem ali se vsaj čutijo na varnem in zapeljujejo naše mlade ljudi v svoje političke pustolovščine. Resno pa svarimo pred nadaljnjimi atakami na naše članstvo, ker jih bomo dosledno pobijali.

— Šolski zakon. Ker predloga o osnovno-šolskem zakonu iz tehniških vzrokov ne moremo objaviti, so se člani poslujouče ankete izjavili, da po potrebi referirajo o svojem delovanju na društvenih zborovanjih. Tozadevno se je obrniti na strokovno tajništvo UJU, ali pa direktno na tovariše: R. Mencin Prevalje, L. Potočnik (Štore pri Celju), Jos. Lapajne (Cerklje pri Kranju).

— Izpremenjeno zaračunavanje v plačilnih listih. Glavna kontrola je odredila, da se bodo od 1. aprila t. l. nadalje zaračunavale draginske doklade za otroke in za ženo v plačilnih listih v rubriki pri draginskih dokladah in ne več kot je bilo doslej, da se je zaračunal en del draginskih doklad v zmislu pragmatike pri plači. Od 1. aprila nadalje bo torej razvidna v plačilnih listih plača zase in draginske doklade zopet ločeno zase.

— Izročitev častne diplome oblasti-nemu inspektorju H. Schefflu in okrajnemu šolskemu nadzorniku v pok. R. Jurku od Učit. društva za konjiški okraj. Na zborovanju okrajnega učiteljskega društva se je vršilo slavnostno imenovanje obeh članov za častna člana društva. Pred-

sednik tov. J. Kržič je naglašal njune za-sluge za splošni napredek in za šolstvo v konjiškem srezu, želeč prvemu, da deluje še dolgo let zdrav in srečen v prid šolstvu in učiteljstvu, drugemu pa dolgo uživanje zaslužnega pokoja. V znak priznanja njunega delovanja jima je društvo hvaležno poklonilo (po tovarišici Pleškovi) diplom o častnem članstvu. Vidno ginjena sta se slavljence pristrčno zahvalila za iskrene častitke, veseleč se poklonjenih, krasno izdelanih diplom (dela Učiteljske tiskarne). Tov. nadzornik Sumer in Lichtenwallner sta se s pristrčnimi besedami spomnila slavljen-cev, veseleč se istotako društvenega odlikovanja obeh zaslužnih društvenih članov. Nadalje je vzpodbujal tov. Sumer k delu za mili naš narod in za državo, naglašajoč, da je le resno in vztrajno učiteljevo delo sredstvo k povoljnim učnim in stanovskim uspehom. Tov. Lichtenwallner pa se je kot novoimenovani nadzornik za srez Konjice dotaknil načel, ki so potrebna v dosego vzgoje in pouka. Naglašal je, da naj vlada na vseh šolah enotnost, učitelj sam bodi otrokom vzor posnemanja ter naj stremi za čim idealnejšo narodno in državno vzgojo poverjene mu mladine brez ozira na levo in desno. V dvomljivih stvarih pušča učiteljstvu prostost, le da smo si jasni glede ciljev. Metoda sama bodi prirodna in psihološki utemeljena. Le učitelj, ki vodi otroke tako, da se čutijo pri pouku vedno le kot aktivni, sodelujoči člani, je pro-dril v globino pedagoško-didaktičnega delovanja. Samodelavnost učencev, vzgojo njih volje je pospeševati, gojiti je takozvani priložnostni pouk in pouk na prostem, ročno delo in samovlado učencev. Ves pouk na ogrevaj učiteljeva ljubezen do vsega s pomočjo najčistejšega idealizma. Medsebojnega razmerja med učiteljstvom naj ne kali niti najmanjša senca, niti najmanjša pega ter se držimo gesla »Dolžnost nad vse!«. Oficialnemu slavlju na zborovanju je sledilo neoficialno v »Narodnem domu«, kjer sta počastila s svojim posetom društvu in slavljenca prijatelja šolstva in učiteljstva gg. srezki poglavar dr. Trstenjak in srezki komisar dr. Mahnič. Sledili so pozdravni in drugi govori, pevske točke i. dr. Le žal, da je bilo lepega dne tako hitro konec.

— Pridelitev učiteljev osnovnih šol za pouk petja na srednjih šolah. Ministrstvo prosvete je z odlokom S. N. Br. 2479 od 9. februarja 1925 odločilo, da se učitelji, ki poučujejo petje v I. in II. razredu srednjih šol lahko osvobodijo za toliko ur pouka na osnovni šoli, kolikor imajo pevskih ur, če ne marajo poučevati na srednji šoli za tolik honorar, kakor je predpisan.

— Poziv učiteljicam s 35 službenimi leti. Veliki župan, odnosno prosvetni oddelek, je pozval vse srezke šolske svete, da predložijo izkaze onih učiteljic, ki bodo izpolnile 1. septembra t. l. 35. leto svoje

službene dobe. Zajedno pa naj te učiteljice pozovejo, da vložijo do navedenega dne svoje prošnje za stalno upokojeitev.

— Iz hribov. (Dopis, oziroma odgovor.) Na dopis »Izvenšolsko delo« v »Učit. Tov.« z dne 5. marca 1925, št. 9. si dovoljujemo mi hribovski učitelji vprašati oziroma zaprositi dotičnega dopisnika, da nam priobči načrt izvenšolskega dela v gorskih krajih. Najbrže dopisniku niso dovolj znane hribovske razmere! Večkrat smo se že vprašali, kje in kdaj naj začnemo z našim delom, ko pa stoji šola največkrat na samem in so ostale hiše tudi kar po cele ure oddaljene — do katerih prideš le po blatnih stezah. Ko se prikažeš pred hišo pa ti še pred obrazom zaprejo duri. Tako je naše življenje in nič drugačno pri najboljši volji in veselju delavnosti.

— Bela Krajina. Šolska mladina priredi na Talčjem vrhu igrokaz: »Sneulčica«, »Povabilo«, »Mož z medvedom«, »Razgovor ob potoku«, »Marko in kralj Matjaž«, »Ciciban posluša očetovo uro«, »Palčki«, rajanje in zahvala palčka, v nedeljo 15. marca v šoli ob 3. uri popoldne.

— Tiskarski škrat je napravil v Krajčevi tiskarni ob tiskanju knjižice »Iz torbice belokranjskih palčkov« nekaj tiskovnih pomot, kar naj blagovolijo cenjeni čitatelji oprostiti. Po sporočilu predsednika belokranjske podružnice SPD, Ivana Zagažna, so omenjene knjižice že vse razprodane in se bo priredila druga, izpopolnjena izdaja, ob kateri se bodo tudi odstranili tiskovni pogreški. — Albin Čebular.

— Zakaj državni svet ne reši pritožb? V državnem svetu se nahaja še danes isto število osebja kot leta 1922. Po sprejetju uradniškega zakona so se posli državnega sveta podesetorili in zato je povsem nemogoče, da bi se vsi akti točno in hitro reševali. Ako bi status osebja v državnem svetu še nadalje ostal neizpremenjen, tedaj bi uradniki na rešitev svojih pritožb morali čakati še najmanj 2 do 3 leta. Državni svet deluje stalno, a dela napredujejo le počasi in to zgolj radi nezadostnega števila osebja. O tej pereči zadevi je bila že obveščena vlada, ki bo gotovo ukrenila vse potrebno, da delo državnega sveta ne bo zastajalo.

— Šolska vodstva in učiteljske knjižnice opozarjamo na mesečno revijo za novo zborovsko glasbo »Zbori«, katero je začelo izdajati pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. List bo prinašal nove ženske, moške in mešane zборе, lično litografirane na lepem papirju. Naročnina, katero je treba poslati naprej, znaša za Jugoslavijo 20 Din, za Italijo 10 Lir, za Ameriko 1 dolar. Naročila sprejema po dopisnici pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani, »Narodni dom«, I. desno. Naroča se tudi potom Učiteljske knjižarne. Revijo toplo priporočamo v naročbo.

Knjigarna Učiteljske tiskarne Ljubljana — Frančiškanska ulica 6.

NOVO!

Ima v zalogi:

NOVO!

OROŽEN — CAPUDER:

Stenski zemljevid Slovenije.

Merilo 1 : 130.000. Nenalepljen v šestih listih Din 120—, nalepljen na papir s platnenimi prigibi Din 240— na platnu in palicah Din 360—

a) ROČNI ZEMLJEVIDI:

1. Gavazzi: Kraljevina SHS. Merilo 1:3.000.000. Din 3-50.
2. Senoa: Kraljevina SHS. Merilo 1:2.500.000. Din 5—.
3. Novak: Kraljevina SHS. Merilo 1:2.500.000. Din 8—.
4. Novak: Slovenske dežele in Istra. Merilo 1:750.000. Din 8—.
5. Dimnik: Ročni zemljevid slovenskega ozemlja. Merilo 1:600.000. Din 10—.
6. Dimnik: Prekmurje in Medumurje. Merilo 1:150.000. Din 10—.
7. Dimnik: Pohorje, Kozjak. Merilo 1:150.000. Din 10—.
8. Dimnik: Slovenske gorice, Dravsko-ptujsko polje. Merilo 1:150.000. Din 10—.

b) STENSKI ZEMLJEVIDI.

1. Orožen: Stenski zemljevid Primorske. Din 200—.
2. Zemljevid slov. ozemlja (v 4 listih) skupno z imenikom krajev Din 65—, na platnu in palicah Din 165—.
3. Franovič-Gavazzi: Zemljevid Jugoslavije. Merilo 1:600.000. Na platnu in palicah Din 320—.
4. Cvijić: Zemljevid Jugoslavije. Merilo 1:500.000. Na platnu in palicah. Din 320—.
5. Marinković: Karta kulture kraljevine SHS. Vel. 136×120 cm. Din 80—, na platnu in palicah Din 250—.
6. Franovič-Gavazzi: Karta balkanskega poluotoka. Merilo 1:800.000. Na platnu in palicah Din 450—.
7. Tatalović-Tomić: Pregledna zidna karta Evrope. Merilo 1:6.000.000. Vel. 100×85 cm. Din 16-50. Na platnu in palicah Din 80—.
8. Modestin: Fizička karta Evrope sa novim drž. granicama. Merilo 1:3.000.000. Na platnu in palicah Din 400—.
9. Zemljevidi Azije, Afrike, Amerike, Avstralije. Vel. 130×150 cm. Na platnu in palicah Din 350—.
10. Palestina in zemljevid obeh polut po Din 80—.